

Tecnopaties de l'organista.

No fa falta ser un expert en ergonomia com per adonar-se que treballar gaires hores al dia en una "màquina" que s'ha d'accionar, a la vegada, amb mans i peus, en que els braços treballen fins en cinc nivells diferents i en que, sovint, s'han d'accionar palanques accessòries distants i altes no pot ser gaire saludable.

És per això que, analitzant les dades estadístiques de què disposem, no ens sobta veure com el col·lectiu d'organistes té una proporció de problemes mèdics relacionats amb la seva activitat lleugerament superior (80%) als que pateixen els altres músics (78%).

Però aquesta dada no ens defineix encara amb prou exactitud el panorama mèdic de l'organista ja que, tot i que, de mitjana, toquen una mica menys (8,3 hores setmanals i 2,2 hores diàries davant 11,38 hores i 2,9 hores els músics en general) els seus problemes són, a més d'una mica més habituals, més importants i limitants.

Això es concreta en que, en una escala del 0 (cap molèstia) al 10 (màxima molèstia) els organistes afectats expressen una mitjana de 5,43 i els demés músics un 4,6. En el cas dels organistes la durada d'aquestes és de 3,86 anys (3,24 pels

altres músics) i en un 50% d'ells les molèsties són prou importants com per que els afecti la seva capacitat tècnica mentre que només limiten al 37% dels altres músics.

No existeix massa estudis que hagin analitzat aquests intèrprets de la família del vent pel que no hi ha una idea clara del motiu d'aquestes diferències.

És per això que, ja que no hem constatat en les nostres dades cap particularitat remarcable o decididament desfavorable en el repertori, en la formació, en el nivell de professionalitat o la dedicació pensem que la resposta a aquestes diferències l'hem de buscar en com es toca l'instrument i no tant des de la vessant tècnica si no, principalment, postural.

De forma breu destacaríem:

- la posició en que han de treballar els braços (sovint força aixecats) ja que no només posa en situació de major risc la pròpia extremitat superior si no que, per l'efecte palanca i les compensacions musculars que aquestes comporten, contribueixen a sobrecarregar la musculatura que sosté la columna vertebral

- el cos i el coll tendeix a estar inclinat degut a: 1) el treball clarament asimètric i a diferents distàncies, 2) a la dificultat i l'esforç suplementari que, en molts orgues, s'ha de fer per compaginar la visualització de la partitura, els teclats i els comandaments dels registres i 3) per la mala perspectiva i col·locació de l'orgue en relació al director del cor o l'orquestra o als altres companys d'interpretació
- el mal o nul recolzament dels peus (pel seu treball als pedals, acoblaments i tirants

i el seu recolzament precari fora d'aquests) que no permet una correcta transmissió de les càrregues i una estabilitat suficient pel treball de la resta del cos

Aquests condicionants, junt a altres que comparteixen amb els demés músics, fan dels organistes una població clarament en risc de patir, amb una elevada freqüència, problemes provocats per la seva activitat i, segurament, agreujades per la vida quotidiana, i que es centren de forma destacada a nivell de l'esquena, sobretot la part baixa (la zona lumbar).

Jaume Rosset i Llobet

Responsable mèdic de l'Institut de Fisiologia i Medicina de l'Art-Terrassa.

Director de la Fundació Ciència i Art.

Ctra de Montcada 668, 08227 Terrassa. Tel. 93.784.47.75.

www.institutart.com y info@institutart.com

www.fcart.org